

DUIHK Konjunktúrafelmérés

2023. ősz

AHK

Deutsch-Ungarische
Industrie- und Handelskammer
Német-Magyar
Ipari és Kereskedelmi Kamara

30 **DUIHK**
1993 • 2023

A nemzetközi összehasonlító adatok forrása az AHK World Business Outlook (2023. ősz).
(www.ahk.de)

Impresszum

© 2023 Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara

Kézirat elkészült: 2023.11.13.

Szerző: Dirk Wölfer, kommunikációs osztályvezető

Közreműködött: Kelemen Tamás

Kapcsolat:

info@ahkungarn.hu

Tel: +36 1 345 7600

www.duihk.hu

Gefördert durch:

Bundesministerium
für Wirtschaft
und Klimaschutz

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

TARTALOM

1. **Üzleti helyzet és várakozások**
2. **Munkaerőpiac**
3. **Üzleti kockázatok**
4. **Infláció**
5. **Résztvevők, módszertan**

DUIHK – KONJUNKTÚRAFELMÉRÉS

2023 ŐSZ

Kihívások egész sora árnyalja a német vállalatok hangulatát

A világgazdasági folyamatok és kockázatok, valamint a belföldi általános keretfeltételek a Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara tagvállalatai számára is óriási kihívást jelentenek.

Ezt igazolják a DUIHK aktuális Konjunktúrafelmérésének eredményei is. 2023 októberében 209 vállalat számolt be a gazdasági helyzetéről, saját fejlődéséről és a vállalatukat érintő kockázatokról, valamint a munkaerőpiaccal, az inflációval és az általános befektetési kritériumokkal kapcsolatos kérdésekről.

Összefoglalva elmondható, hogy az általános gazdasági helyzetet és a vállalat saját üzleti fejlődését óvatosabban és hosszú távú átlagnál is gyengébbnek ítélik meg, mint a legutóbbi, tavaszi felmérésünkben. Ez visszafogja foglalkoztatási és beruházási terveket is.

Gazdasági és üzleti helyzet

→ 4 – 18. dia

Az ország **gazdasági fejlődésének** megítélése 2022 tavaszán, az Ukrajna elleni orosz agressziós háború kitörését követően drámaian romlott, és azóta is csak kismértékben javult. A mostani felmérésben minden második vállalat az általános gazdasági helyzet további romlására számít – a válaszadók mindössze 12 százaléka számít javulásra. Ez az arány szinte megegyezik a tavaszi eredményekkel.

Saját **üzleti helyzetét** a vállalatok 40%-a jónak ítéli meg, és csak minden tizedik vállalat számolt be rossz üzleti helyzetről. Ezek az adatok a tavaszi felméréshez képest szinte változatlanok, és a 2019 óta eltelt évek átlagának felelnek meg. A cégek saját **üzleti várakozásai** azonban jelentősen gyengültek: A válaszadók mindössze 18%-a számít javulásra, míg 34%-uk romlásra. Tavasszal ez az arány még 28% – 26% volt. A pozitív és negatív várakozások egyenlege tehát -17 százalékponton csökkent, és 13 év óta először csúszott negatív tartományba. Csak a 2009-es pénzügyi válság idején mértünk ennél alacsonyabb értéket.

Az iparban és a kereskedelemben az átlagosnál erősebb a pesszimizmus; a foglalkoztatottak száma alapján a nagyvállalatok szkeptikusabbak az átlagnál az üzleti kilátásokat illetően.

Ezek a visszafogott üzleti várakozások negatívan tükröződnek a **beruházási és foglalkoztatási szándékokban** is. Tíz év óta először fordul elő, hogy több vállalat szándékozik csökkenteni beruházási kiadásait (37%), mint növelni (25%). A foglalkoztatási tervek tekintetében ez az arány ugyan majdnem kiegyensúlyozott (18%-nál létszámnövelést, 21%-nál létszámcsökkentést terveznek) – ezzel szemben azonban az elmúlt tíz év során folyamatosan pozitív volt a

foglalkoztatási egyenleg. Az ipar és a nagy létszámú vállalatok az átlagosnál is óvatosabbak a beruházási és foglalkoztatási tervek tekintetében.

Más országokkal összehasonlítva Magyarországon az általános gazdasági várakozások hasonlóan gyengék, mint a régióban, ugyanakkor Magyarországon a saját üzlet valamint a foglalkoztatási és beruházási tervek tekintetében gyengébbek az eredmények, mint a régió más országaiban.

Az infláció hatása a vállalatokra

→ 28 – 29. dia

Az infláció 2021 közepe óta újra fontos kérdéssé vált a vállalatok számára, 2022 eleje óta pedig felerősödött az infláció hatása. Azóta Magyarországon az egyik legmagasabb az infláció az Európai Unióban.

Felmérésünkben a válaszadók háromnegyede az infláció következményeként a növekvő bérnyomást jelölte meg, az ipari vállalatoknál ez gyakorlatilag minden vállalatra jellemző a felmérés szerint.

Minden második vállalat a jövedelmezőség csökkenését jelölte meg az infláció következményeként, mivel az emelkedő beszerzési költségeket nem tudják teljes mértékben érvényesíteni saját értékesítési áraikban. Az iparban a válaszadók közel kétharmada nyilatkozott így.

Az infláció azonban a beruházási tervekre is hatással van. Egyrészt a magas kamatköltségek miatt a finanszírozás drágul, másrészt maguk a beruházási költségek is meredeken emelkednek. A vállalatok egyharmada ezért el akar halasztani már betervezett beruházásokat, sőt minden ötödik vállalkozás teljesen feladna korábban tervezett fejlesztéseket.

Beruházási döntéseket befolyásoló tényezők

→ 15 – 18. dia

A 2023 őszi felmérésben először kérdeztük meg a vállalatokat arról, hogy mely tényezők játszanak meghatározó szerepet a magyarországi beruházási döntésekben. A leggyakrabban a **szakképzett munkaerő** elérhetőségét említették (33%, az iparban közel 50%), de a piaci volumen/piacfeltárás és a vevőkhöz való közelség is fontos szerepet játszik (31%, illetve 27%).

A gazdaságpolitikai keretfeltételek a vállalatok közel 30%-a számára fontos döntési tényező, miközben a beruházási ösztönzők valamint a (Németországhoz képest fennálló) költségelőnyök főként az ipari beruházások szempontjából játszanak fontos szerepet.

Nemzetközi összehasonlításban a magyarországi eredmények hasonlóak a közép-kelet-európai régió más országaiban és az EU átlagában mért eredményekhez. Ezzel szemben a Németország számára olyan fontos piacokon, mint az USA-ban vagy Kínában a döntési kritériumok jelentősen eltérnek az európai szempontoktól.

Munkaerőpiac

→ 9., 11., 13., 19 – 22. dia

A vállalatok **foglalkoztatási tervei** nagyon visszafogottak. 2013 óta először fordul elő, hogy a pozitív és negatív válaszok egyenlege ismét nulla körül van, azaz a további alkalmazottak felvételét tervező vállalatok száma nagyjából megegyezik a létszámcsökkentést tervezőkével. Ez az egyenleg még a koronavírus-járvány éveiben is mindig pozitív volt. Miközben a pandémiával kapcsolatos visszaesést átmeneti külső tényezőnek tekintették, jelenleg inkább egy általános gazdasági visszaesésből indulhatnak ki, amely nem indokolja a létszám növelését.

A foglalkoztatási alakulása a **munkaerőköltségek** várható vagy tervezett növekedésében is mutatkozik. Tavasszal a vállalatok még átlagosan 14,5%-os növekedésre számítottak a következő 12 hónapban, a mostani felmérésben ez az érték "csak" 10,4%. Az ágazatok és más vállalati jellemzők szerint alig van különbség a béremelkedés várt üteme tekintetében. A csökkenő infláció egyébként szintén hozzájárul a bérnyomás enyhüléséhez. A jelenlegi 10% körüli vállalati tervek egyébként megfelelnek a szociális partnerek azon terveinek (amelyek csak a felmérés elkészülte után váltak ismertté), hogy a következő évben 10%-kal emelik a **garantált bérminimumot**. (Az általános minimálbért várhatóan 15%-kal emelik.)

A jelenlegi felmérésben először kérdeztük meg, hogy mennyire súlyos a **szakemberhiány** az egyes munkaterületeken. Az eredmény egyértelmű: a munkaerőhiány a termelésben dolgozó fizikai munkások esetén, az informatikában valamint a kutatás-fejlesztési pozícióknál a legsúlyosabb. Ez megerősíti a DUIHK azon törekvéseit, hogy Magyarországon tovább erősítse egyrészt a szakképzést, másrészt az úgynevezett MINT-tárgyak (matematika, informatika, természettudományok, technika) felsőoktatását.

A **pályakezdők** képzettségét illetően még mindig van hova fejlődni. Az iparban majdnem minden második vállalat elégedetlen vagy nagyon elégedetlen a szakiskolát végzettek képzettségével – az egyetemi diplomások esetében ez az arány „csak” 29%. Ha azonban azokat a vállalatokat is figyelembe vesszük, amelyeknek sem pozitív, sem negatív tapasztalataik nincsenek, akkor a vállalatok mintegy kétharmadának nincs különösebb problémája a pályakezdők képzettségi szintjével.

Saját vállalkozásának kockázatai

→ 23 – 27. dia

Ami a saját üzleti tevékenységüket fenyegető kockázatokat illeti, a vállalatok megítélése érezhetően eltolódott. A mostani felmérés szerint a (gyengülő) kereslet a leggyakrabban említett kockázat (61%, szemben az áprilisi 47%-kal). Tavasszal még az energiaárak voltak a leggyakrabban említett kockázat (67%). A munkaerőköltségeket és a szakképzett munkaerőhiányt sokan továbbra is kockázatnak tekintik, bár némileg kisebb mértékben.

A "**keresleti**" kockázat a gazdasági kilátások elmúlt hónapokban bekövetkezett gyengülését tükrözi – mind Magyarországon, mind a legfontosabb partnerországban, Németországban, ahol a szakértők több lépésben csökkentették növekedési előrejelzéseiket.

Az **energiaárak** esetén a rizikó-megítélés enyhülése elsőre meglepő lehet. Magyarországon 2023 első félévében az áram- és gázárak a kereskedelmi fogyasztók számára a legmagasabbak közé

tartoztak az EU-ban. A jelek szerint sok vállalat most már abból indul ki, hogy további áremelkedés már nem várható.

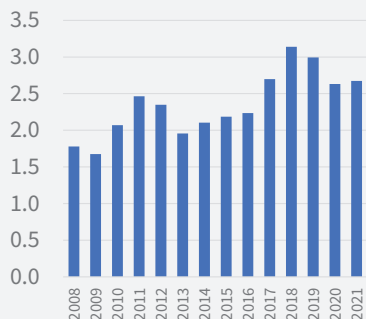
A legfontosabb kockázatok közé továbbra is a **szakképzett munkaerő hiányát** és a **munkaerőköltségeket** sorolják – nagyjából minden második vállalat aggódik emiatt. A tavaszi 47%-hoz képest ez némi enyhülést jelez, ami a borúsabb gazdasági és üzleti kilátásokat tükrözi: A legtöbb vállalat nem tervezi a létszám növelését (lásd a gazdasági és üzleti fejlődésről szóló részt), ami azt eredményezi, hogy a munkaerőhiánya kevésbé releváns, és némi nyomást vesz le a bérköltségekről is.

Kedvezőtlen jelenség, hogy a gazdaságpolitikai keretekkel és a **jogbiztonsággal** kapcsolatos bizonytalanság, amely a legutóbbi felmérésekben felerősödött, nem csökkent: a vállalatok 43%-a, illetve 30%-a látja úgy, hogy ezek kockázatot jelentenek a saját vállalkozásra nézve, különösen a szolgáltatási ágazatban.

A régió **más országaival összehasonlítva** a magyarországi kockázatértékelés többnyire átlagos, de a világ más nagy gazdasági régióihoz képest (pl. Kína, USA) jelentős különbségek mutatkoznak.

Német vállalatok Magyarországon

Éves beruházások 2-3 Mrd. €

* 2021 ** 2022.

Forrás: KSH (FATS-statisztika)

Külkereskedelmi
forgalom **
67,7 Mrd. €

Hozzáadott érték *
10,3 Mrd. €

223.000
foglalkoztatott *

18,2 Mrd. €
német beruházások
összértéke *

Éves árbevétel*
55 Mrd. €

62%
részesedés a
járműipar
árbevételéből *

> 2.400
német vállalat
Magyarországon *

A felmérés eredményei

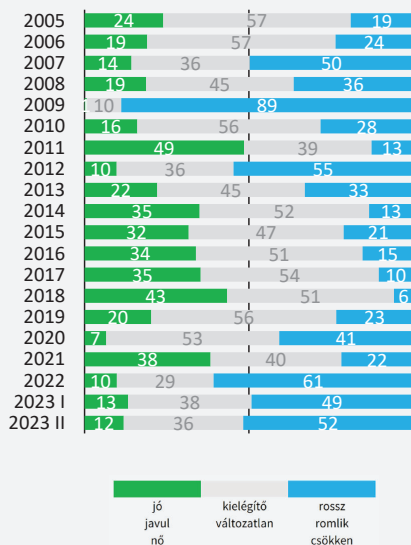
1.

Gazdasági helyzet és üzleti várakozások

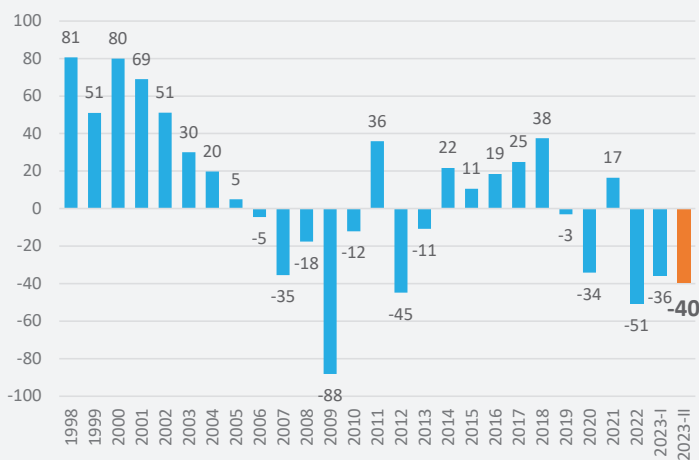
4

Nemzetgazdaság – várakozások

Részesedés, százalékban

Egyenleg *

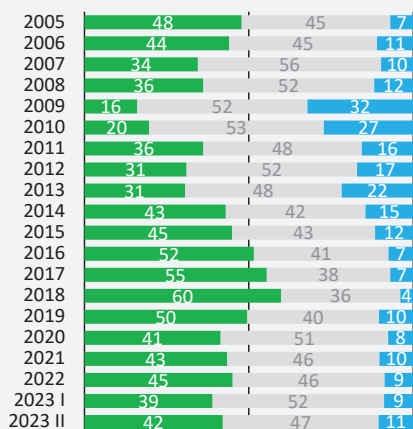

* Pozitív és negatív válaszok egyenlege, százalékpontokban kifejezve

5

Saját üzleti helyzet

Részesedés, százalékban

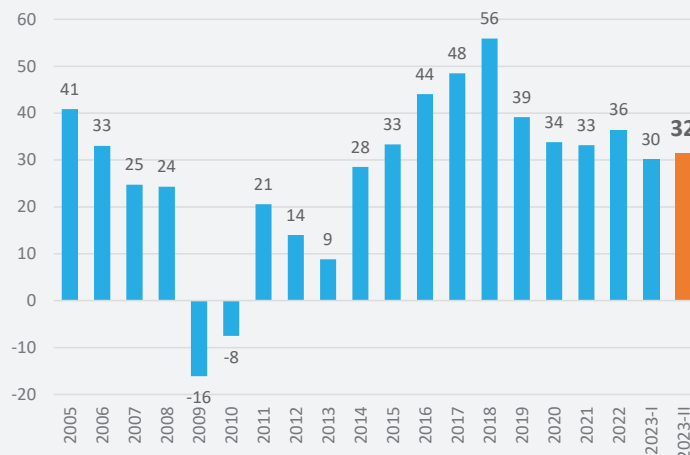

jó javul
nő

kielégítő
változatlan

rossz romlik
csökken

Egyenleg *

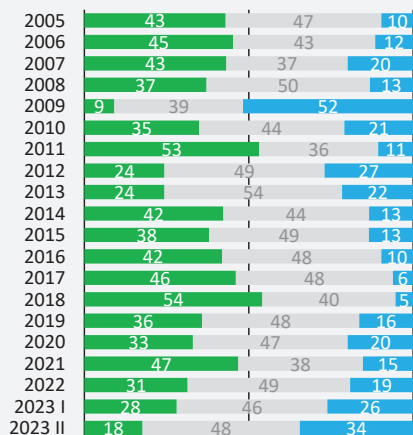

* Pozitív és negatív válaszok egyenlege, százalékpontokban kifejezve

6

Saját üzleti várakozások

Részesedés, százalékban

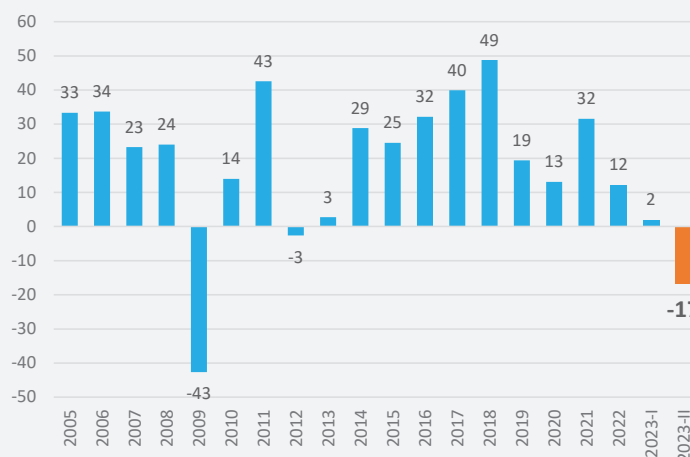

jó javul
nő

kielégítő
változatlan

rossz romlik
csökken

Egyenleg *

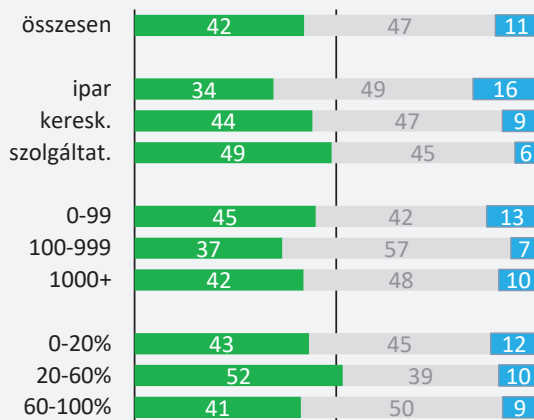

* Pozitív és negatív válaszok egyenlege, százalékpontokban kifejezve

7

Üzleti hangulat

Saját üzleti helyzet

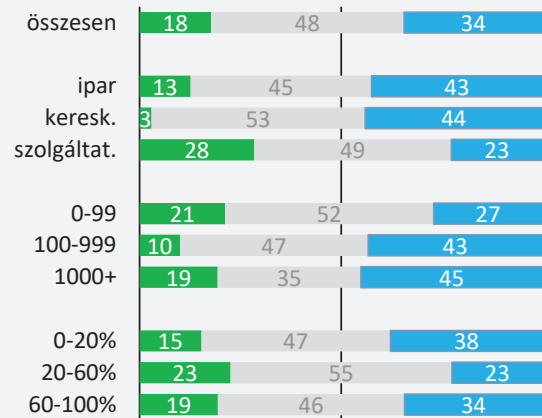
Összesen

Ágazat szerint

Létszám szerint

Exporthányad szerint

Üzleti várakozások

Részesedés, százalékban

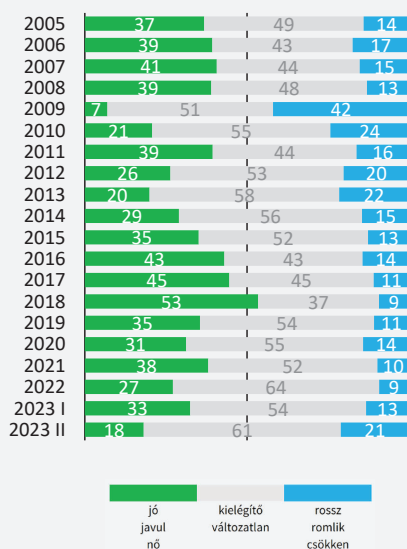

Ipar: Feldolgozóipar, építőipar és energia-/vízellátás

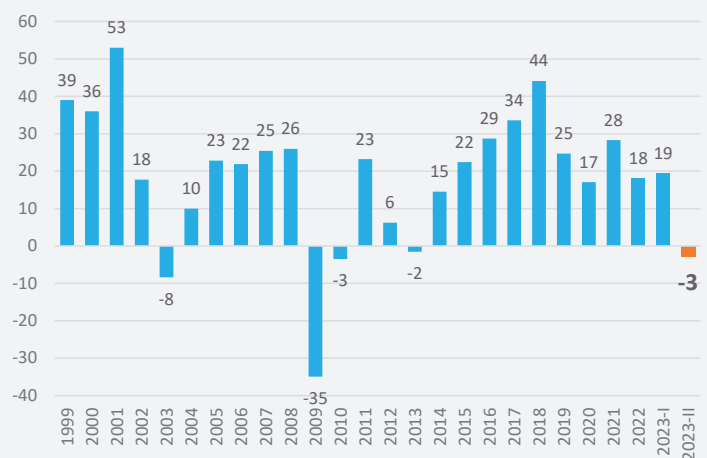
8

Foglalkoztatási tervek

Részesedés, százalékban

Egyenleg *

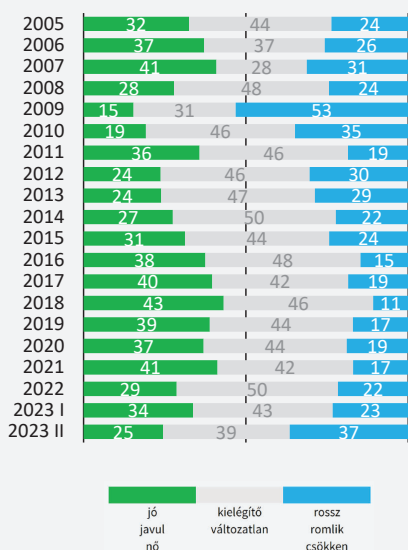

* Pozitív és negatív válaszok egyenlege, százalékpontokban kifejezve

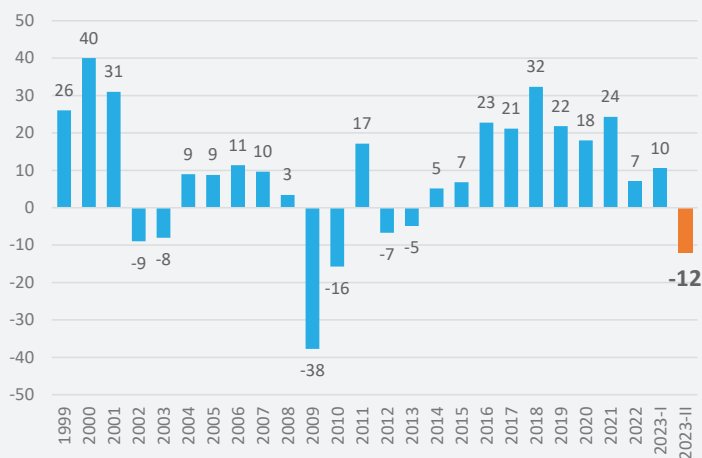
9

Beruházási tervek

Részesedés, százalékban

Egyenleg *

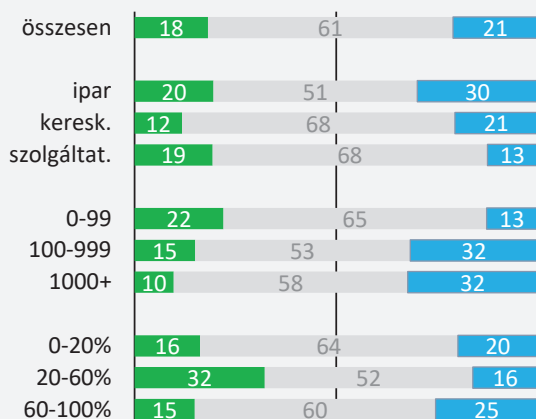

* Pozitív és negatív válaszok egyenlege, százalékpontokban kifejezve

10

Beruházási és foglalkoztatási tervek

Foglalkoztatási szándékok

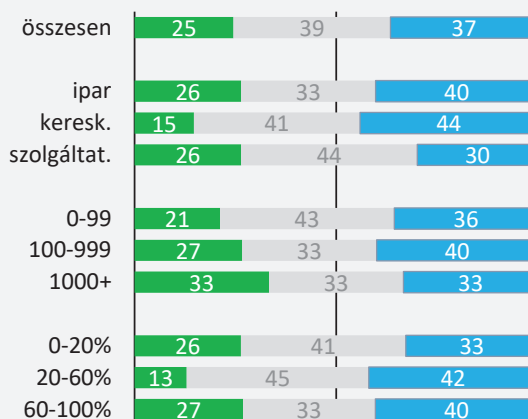
Összesen

Ágazat szerint

Létszám szerint

Exporthányad szerint

Beruházási tervek

Részesedés, százalékban

Ipar: Feldolgozóipar, építőipar és energia-/vízellátás

11

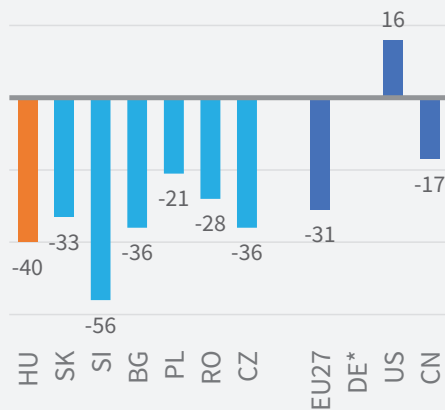
Üzleti hangulat

AHK
World Business
Outlook

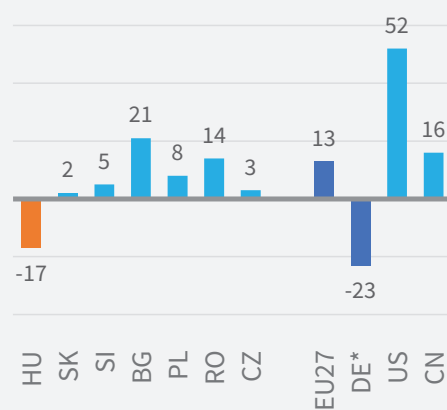
Nemzetközi kitekintés

Nemzetgazdasági várakozások

Egyenlegek *

Saját üzleti várakozások

* Pozitív és negatív válaszok egyenlege, százalékpontokban kifejezve

12

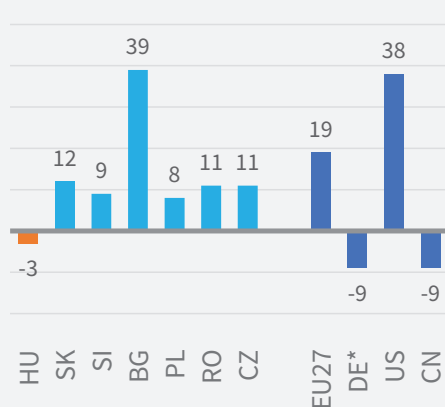
Üzleti hangulat

AHK
World Business
Outlook

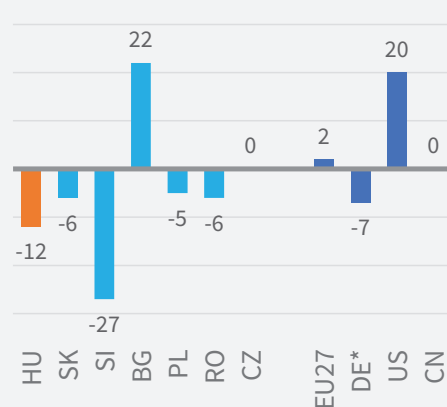
Nemzetközi kitekintés

Foglalkoztatási tervek

Egyenlegek *

Beruházási tervek

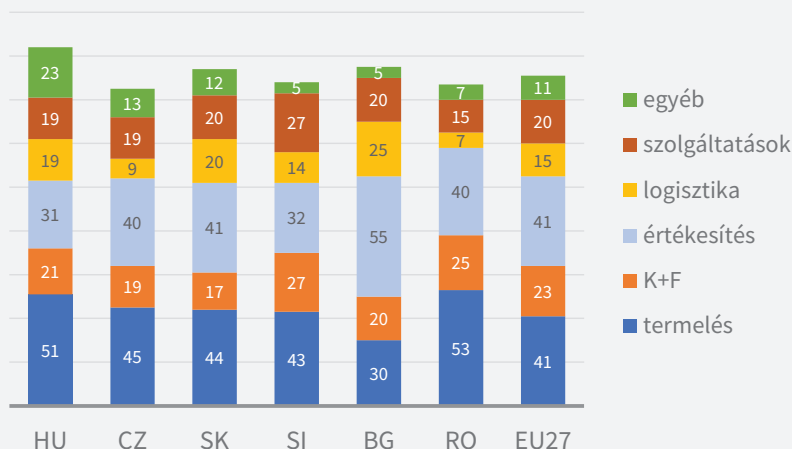
* Pozitív és negatív válaszok egyenlege, százalékpontokban kifejezve

13

Tervezett beruházások

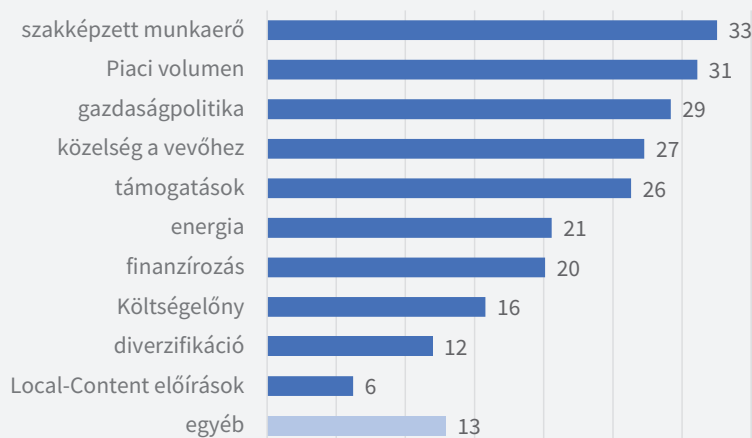
Milyen területeken tervez új beruházásokat? (többes jelölés!, százalékban)

14

Beruházási kritériumok

Milyen tényezők játszanak meghatározó szerepet a magyarországi beruházásokra vonatkozó döntéseiben?

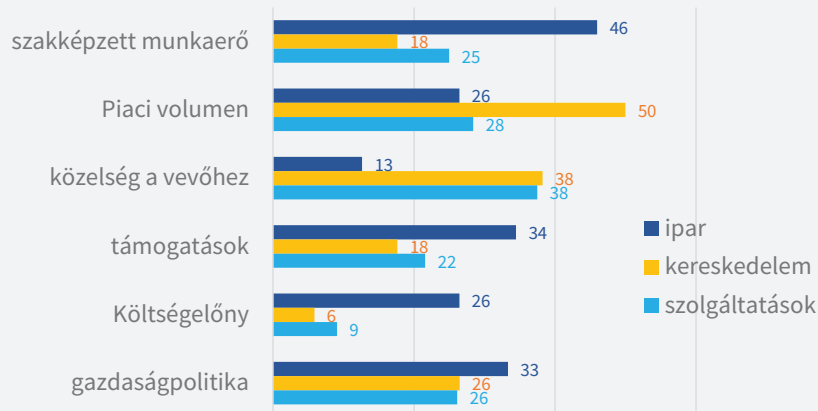

* Az említések százalékos aránya a résztvevők teljes számához viszonyítva

15

Beruházási kritériumok

Milyen tényezők játszanak meghatározó szerepet a magyarországi beruházásokra vonatkozó döntéseiben?

* Az említések százalékos aránya a résztvevők teljes számához viszonyítva

16

Beruházási kritériumok

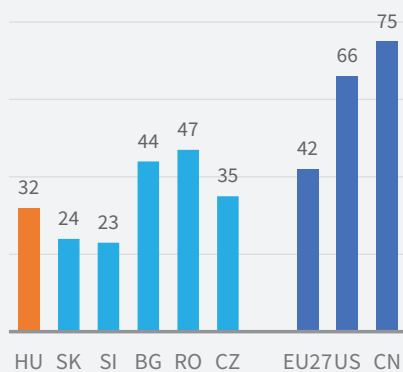
AHK

World Business Outlook

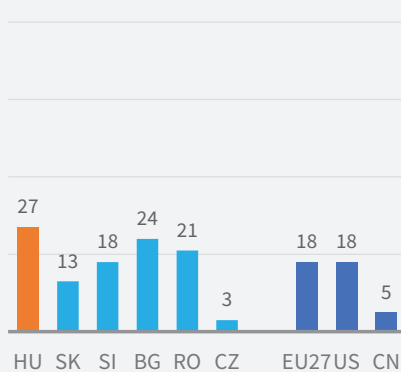
Nemzetközi kitekintés

Milyen tényezők játszanak meghatározó szerepet beruházásokra vonatkozó döntéseiben?

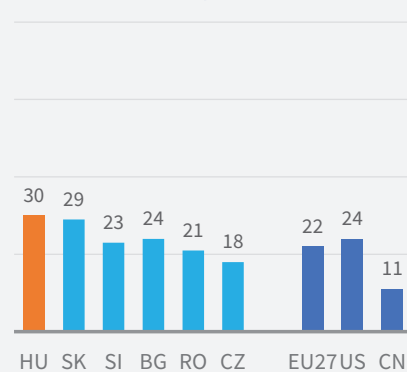
Piaci volumen

Támogatások

Gazdaságpolitika

17

Beruházási kritériumok

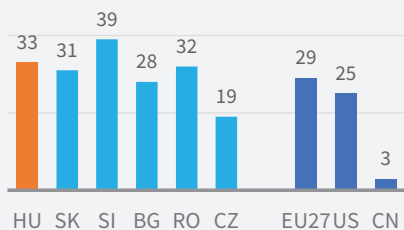

AHK
World Business
Outlook

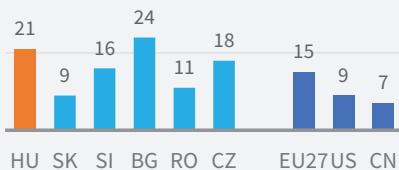
Nemzetközi kitekintés

Milyen tényezők játszanak meghatározó szerepet beruházásokra vonatkozó döntéseiben?

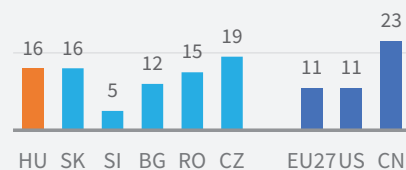
szakképzett munkaerő

Energia *

Költségelőnyök **

* árak és ellátási biztonság. ** Németországhoz viszonyítva.

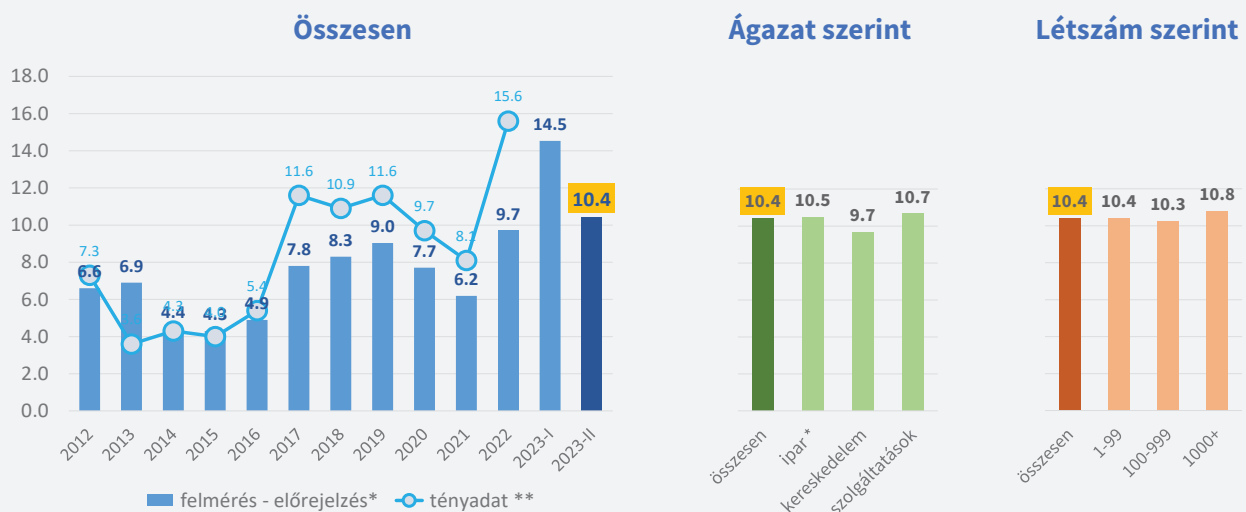
A felmérés eredményei

2. Munkaerőpiac

19

Munkaerőpiac - Bérköltségek

A bérköltségek várható emelkedése* a saját vállalatban a következő 12 hónapban (százalék)

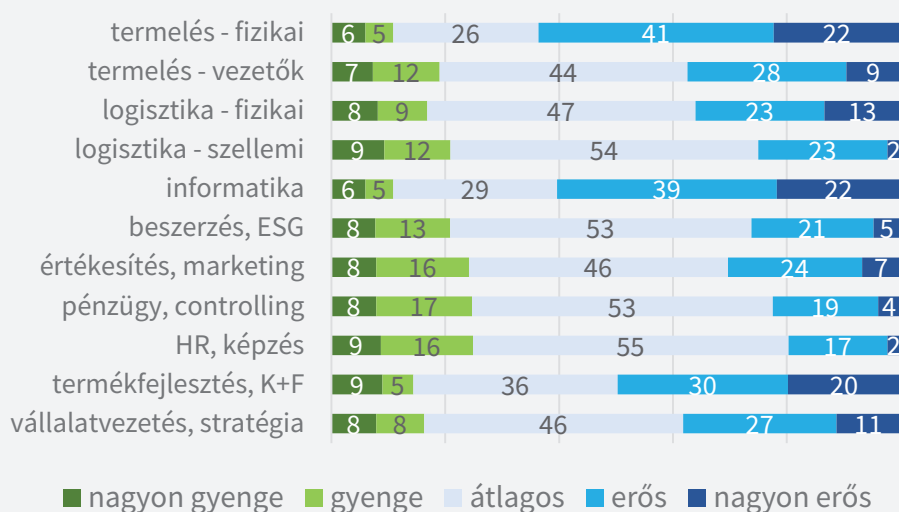

* a válaszok számtani átlaga. ** Bruttókeresetek a vállalkozási szférában. Forrás: KSH

20

Munkaerőpiac - Munkaerőhiány

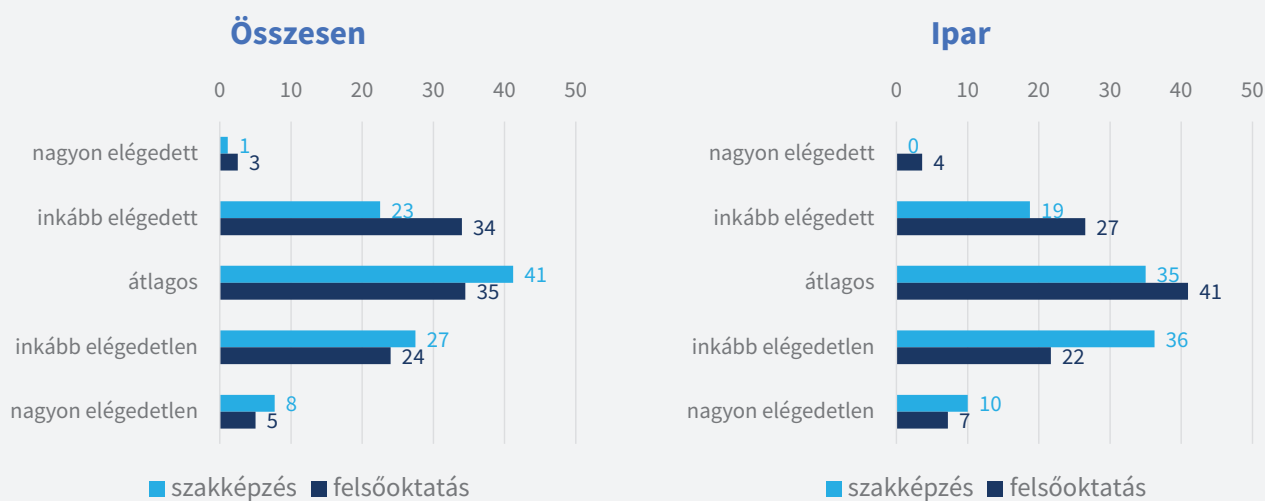
Milyen erősnek érzi a szakemberhiányt a felsorolt munkaterületeken?

21

Munkaerőpiac - Képzettség

Mennyire elégedett a munkába lépő végzős tanulók / hallgatók szakmai szintjével?

22

A felmérés eredményei

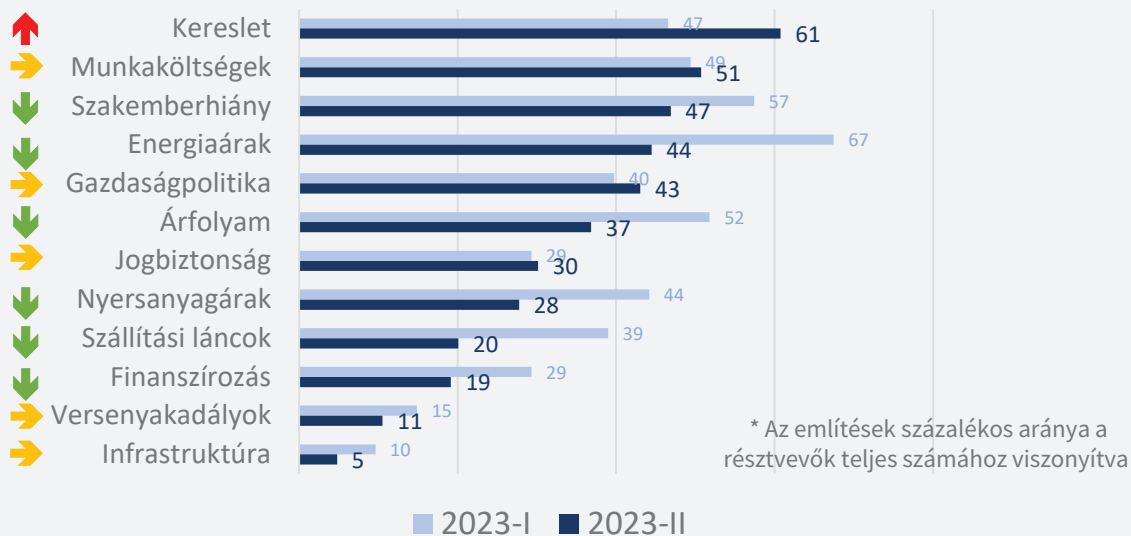
3.

Üzleti kockázatok

23

Kockázatok a saját üzletre nézve

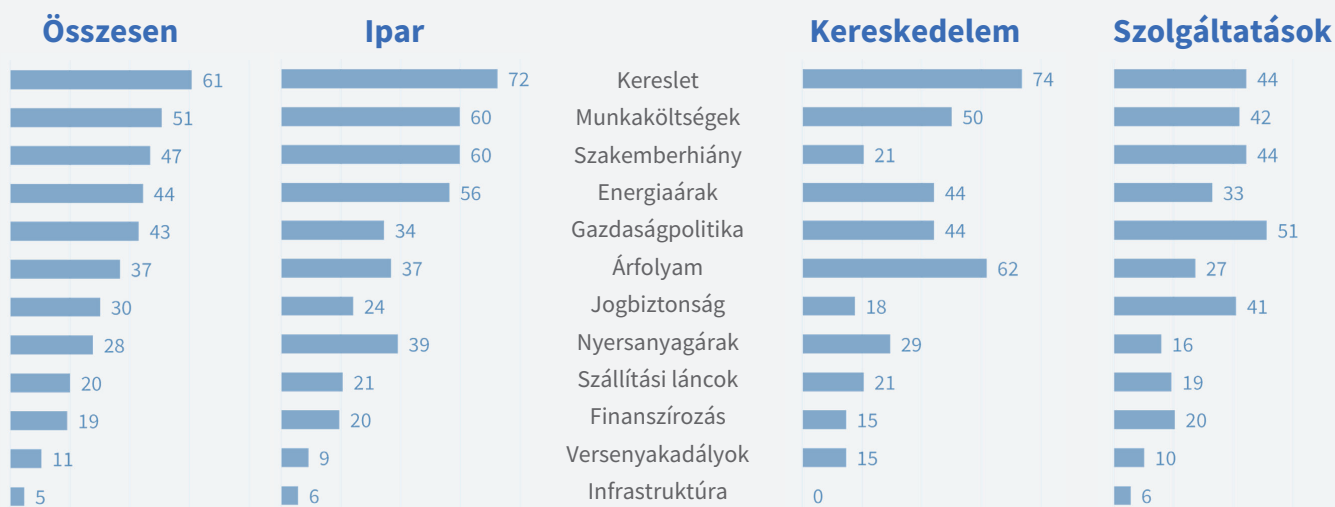
Hol látja a legnagyobb kockázatokat saját vállalatának fejlődésében az elkövetkező 12 hónapban? (többszes jelölés, arányok %-ban)*

24

Kockázatok a saját üzletre nézve

Hol látja a legnagyobb kockázatokat saját vállalatának fejlődésében az elkövetkező 12 hónapban? (többes jelölés, arányok %-ban)*

* Az említések százalékos aránya a résztvevők teljes számához viszonyítva

25

Kockázatok a saját üzletre nézve

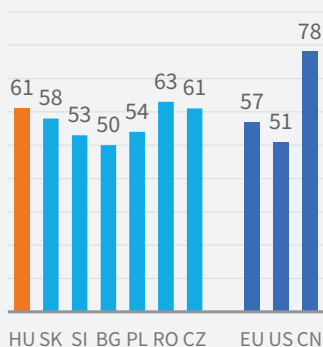

AHK

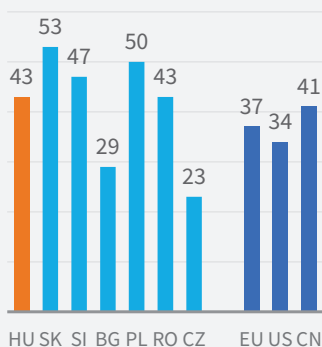
World Business Outlook

Nemzetközi kitekintés

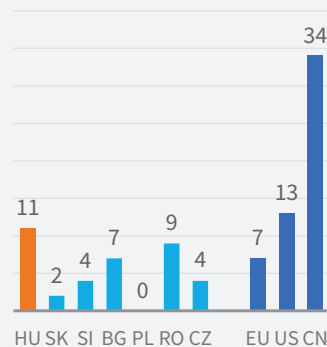
Kereslet *

Gazdaságpolitika *

Versenyakadályok *

* Az említések százalékos aránya a résztvevők teljes számához viszonyítva

26

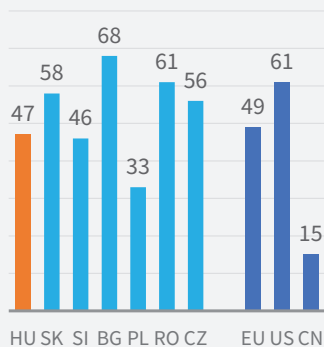
Kockázatok a saját üzletre nézve

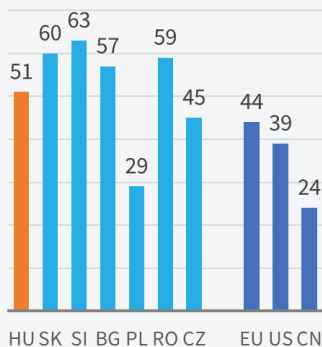
AHK
World Business
Outlook

Nemzetközi kitekintés

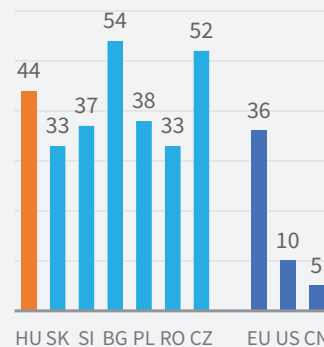
Szakemberhiány *

Munkaköltségek *

Energiaárak *

* Az említések százalékos aránya a résztvevők teljes számához viszonyítva

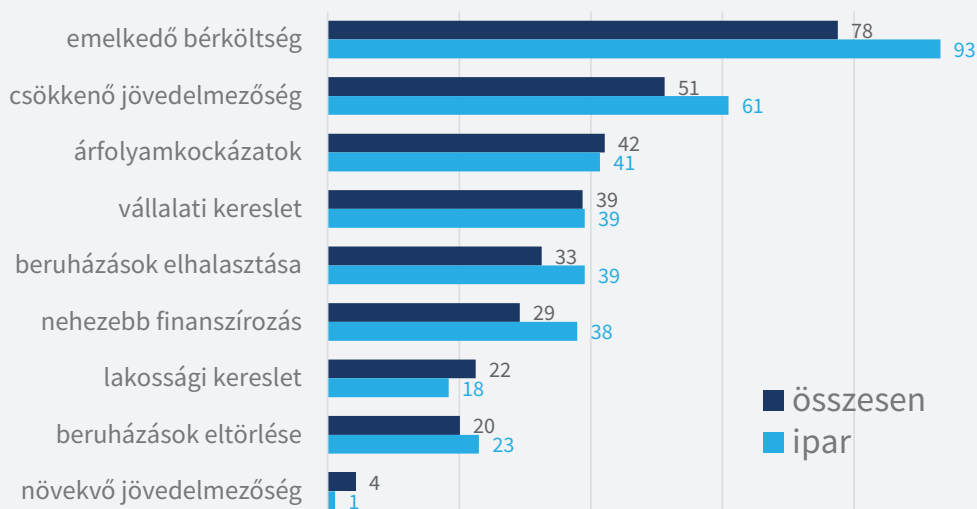
A felmérés eredményei

4. Infláció

28

Infláció

Milyen hatással van középtávon a magyarországi infláció az Ön vállalatára? (százalék)

29

5. Résztevők, módszertani megjegyzések

Kérdések

Gazdasági helyzet és várakozások

- 1. Hogyan értékeli vállalatának jelenlegi gazdasági helyzetét?**
 - » *jó - kielégítő - rossz*
- 2. Hogyan értékeli vállalatának gazdaság kilátásait a következő 12 hónapban?**
 - » *jobb - változatlan - rosszabb*
- 3. Hogyan értékeli a gazdasági fejlődést Magyarországon a következő 12 hónapban?**
 - » *jobb - változatlan - rosszabb*
- 4. Hogyan alakul vállalatánál a foglalkoztatottak létszáma a következő 12 hónapban az előző évhez képest?**
 - » *magasabb - változatlan - alacsonyabb*
- 5. Hogyan alakulnak vállalatánál a beruházási kiadások a következő 12 hónapban az előző évhez képest?**
 - » *magasabb - változatlan - alacsonyabb*
- 6. Milyen területeken tervez új beruházásokat?**
 - » *Termelés és gyártás*
 - » *Kutatás és fejlesztés*
 - » *Terjesztés, értékesítés*
 - » *Logisztika*
 - » *Üzleti szolgáltatások, megosztott szolgáltatások (Business Services, Shared Services)*
 - » *Nincs jelentős mértékű beruházás*
 - » *Egyéb:*
- 7. Milyen tényezők játszanak meghatározó szerepet a magyarországi beruházásokra vonatkozó döntéseiben?**
 - » *Piac mérete/piaci fejlettség*
 - » *Ügyfélközelség/lokalizáció*
 - » *Diverzifikáció*
 - » *Beruházási ösztönzők (pl. támogatások, adókedvezmények)*
 - » *Jó gazdaságpolitikai keretfeltételek (pl. viszonylag alacsony bürokrácia, adók)*
 - » *Helyi tartalomra vonatkozó előírások (helyszíni gyártás)*
 - » *Energiaköltségek / energia rendelkezésre állása*
 - » *Magas költségek a németországi / anyavállalati telephelyeken*
 - » *Munkaerő rendelkezésre állása*
 - » *Finanszírozási források (pl. kedvező kamatszint)*
 - » *Egyéb:*
- 8. Hol látja a legnagyobb kockázatot vállalata gazdasági fejlődésében a következő tizenkét hónapban? (Több válasz is lehetséges)**

- » kereslet
- » finanszírozás
- » munkaerő-költségek
- » munkaerőhiány
- » árfolyam
- » energiaárak
- » nyersanyagárak
- » jogbiztonság
- » gazdaságpolitikai keretfeltételek
- » infrastruktúra
- » kereskedelmi akadályok /belföldi vállalatok előnyben részesítése
- » zavarok az ellátási láncban (pl. logisztika, hiányzó elsődleges termékek)
- » Milyen további kockázatokat lát a vállalat gazdasági fejlődésére nézve?

9. Hogyan változnak az Ön vállalatánál az átlagos bruttó bérek 2024-ben?

- » Kérjük százalékban adja meg

10. Milyen hatással van középtávon a magyarországi infláció az Ön vállalatára?

- » A finanszírozási feltételek (hitelfelvételi költségek) romlása a tartósan magas kamatlábak miatt
- » Árfolyamkockázat a kamatpolitikával kapcsolatos bizonytalanság miatt.
- » A bérköltségekre / bérvárákozásokra nehezedő nyomás
- » Csökkenő lakossági kereslet
- » Csökkenő kereslet a vállalati ügyfelek részéről
- » Növekvő jövedelmezőség – az eladási ár emelése meghaladja a költségek emelkedését
- » Csökkenő jövedelmezőség – a költségek emelkedése meghaladja az eladási árban érvényesíthető emelést
- » A beruházási projektek csökkentése vagy elhalasztása a növekvő költségek miatt.
- » Beruházási projektek leállítása a növekvő költségek miatt
- » Egyéb:

11. Milyen erősnek érzi a szakemberhiányt a következő területeken:

- » nagyon erős – erős – átlagos – gyenge - nagyon gyenge

- » termelés - fizikai dolgozók
- » termelés – vezető alkalmazottak
- » logisztika – fizikai alkalmazottak
- » logisztika – szellemi alkalmazottak
- » informatika
- » beszerzés, ESG
- » értékesítés, marketing
- » pénzügyek, controlling
- » személyügyek, képzés
- » termékfejlesztés, K+F
- » stratégia, vállalatirányítás

12. Mennyire elégedett a munkába lépő végzős tanulók / hallgatók szakmai "belépőszintjével"?

- » nagyon elégedett - inkább elégedett - sem-sem - inkább elégedetlen - nagyon elégedetlen

- » szakképző iskolák esetén
- » főiskolák/egyetemek esetén

- » Melyek a legfontosabb hiányosságok?

12.a. Ezzel kapcsolatosan milyen intézkedéseket javasolna a szakképzési és felsőoktatási rendszerben?

Vállalati adatok

* A vállalat fő tevékenységi köre

Feldolgozóipar
Energia- és vízellátás, hulladékkezelés
Építőipar
Kereskedelem
Szolgáltatások

* Foglalkoztatottak száma Magyarországon

1-9
10-99
100-249
250-999
1000 vagy több

* Az exportértékesítés aránya a teljes árbevételhez képest

0-20%
20-40%
40-60%
60-80%
80-100%

* A vállalat székhelye (megye)

Budapest és Pest vármegye
Egyéb vármegyék

* Vállalatának kapcsolódása Németországhoz. Magyarországi cégünk ...

A. német cég magyarországi leányvállalata/fióktelepe/képvisellete
B.1. magyar vállalat németországi fiókteleppel
B.2. magyar vállalat németországi fiókteleppel nélkül.
C.1. Nem német nemzetközi vállalat németországi fiókteleppel
C.2. Nem német nemzetközi vállalat németországi fióktelep nélkül

Kapcsolat

Módszertani megjegyzések

A megkérdezés formája:

- » A Német-Magyar Ipari és Kereskedelmi Kamara (DUIHK) 1994 óta évente végez vállalati felmérést a gazdasági helyzetre és az üzleti környezetre vonatkozóan.
- » A megkérdezés írásos kérdőíven alapul. 2008 óta a kérdőív kitöltése online-felületen történik.
- » A válaszok anonimizált formában kerülnek feldolgozásra.

A megkérdezés ideje:

- » A kérdőívet **2023. szeptember 27. és október 18.** között lehetett megválaszolni.

Ábrák

- » A teljes kérdéssort az A szakaszban találja.
- » A százalékban megadott részarányok összege kerekítés miatt eltérhet 100%-tól.

Idősorok

- » A jelenlegi kérdőív legtöbb kérdése 2005 óta szerepel a felmérésben, ennek köszönhetően összehasonlítható eredmények a 2005-2023 közötti időszakra állnak rendelkezésre.
- » Ennél korábbi eredményeket csak abban az esetben tüntetjük fel az idősorokban, ha az akkori kérdés megfogalmazása pontosan megfelelt a jelenleg használt kérdésnek.

Fogalmak

Ágazatok

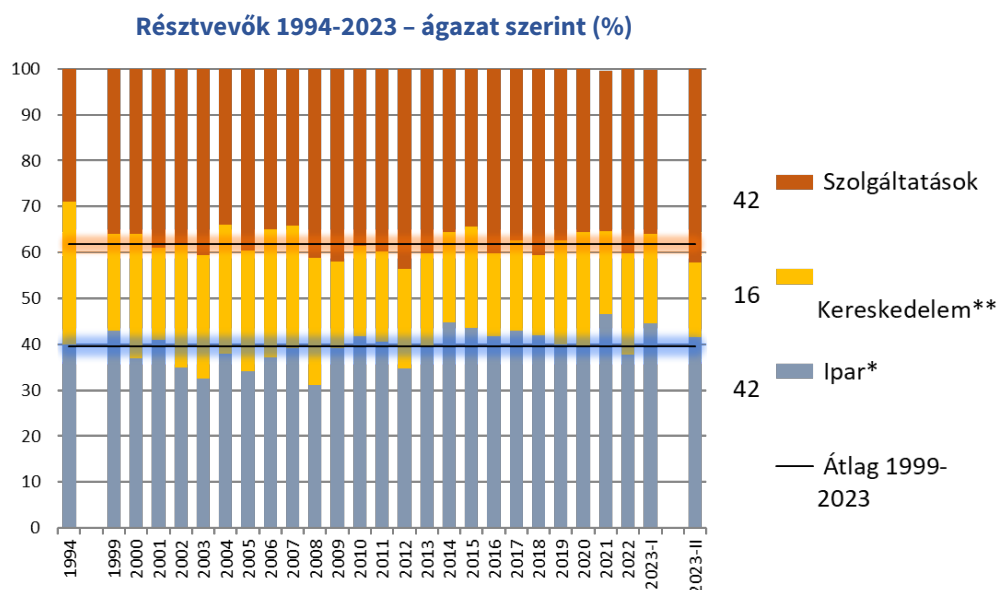
- » Ágazatok szerint bemutatott értékek esetén az „összesen” érték a feldolgozó ipart, az energia-és vízellátást/ hulladékgazdálkodást, az építőipart, a kereskedelmet és a szolgáltató ipart foglalja magába.
- » Ha másként nem jelöljük, az „ipar” csak a feldolgozó ipart jelenti, az építőipar, valamint az energia / vízellátás, hulladékgazdálkodás nélkül.
- » A „kereskedelem” magába foglalja a kis-, nagy- és külkereskedelmet.

Résztevők

- » **A 2023. őszi felmérésben összesen 209 vállalatvezető vett részt.**

A minta összetétele

- » A válaszadó vállalatok idei összetétele ágazat, létszám, exporthányad és az anyavállalat székhelye szerint alapvetően megfelel a sokéves átlagnak, valamint a nemzetközi felmérésben résztvevők átlagának is. Ez biztosítja az eredmények időbeli és nemzetközi összehasonlíthatóságát.
- » **Fontos:** A "kereskedelem" kategóriába elsősorban a nagy- és külkereskedelmi vállalatok (pl. importcégek) tartoznak, és csak kis mértékben a kiskereskedelmi vállalatok.

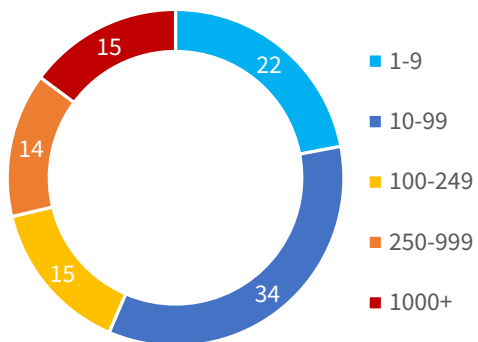

* ipar: feldolgozóipar, építőipar, energia-/vízellátás, hulladékgazdálkodás

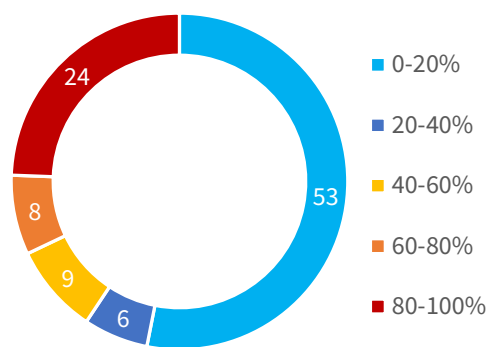
** kereskedelem: kül-, -nagy- és kiskereskedelem

Résztevők összetétele 2023. ősz

dolgozói létszám szerint

Exporthányad* szerint

Exporthányad: export-árbevétel aránya a teljes árbevételhez